

הגבלת שימוש במזומנים ושיקים משנת 2019 רמי אריה, עו"ד ורו"ח

ביום 12.3.2018 התקבל בכנסת החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018 (להלן: "החוק"). החוק קובע הגבלות על תשלום במזומן, בין אם מדובר במטבע ישראלי או זר, והגבלות על שימוש בשיקים וחובת דיווח על רוכש זכות במקרקעין. בחוק נקבעו סנקציות בגין הפרת הוראותיו. ההגבלות יחולו על שימוש במזומנים. הן על המשלם והן על המקבל אותם. הן על עוסקים והן על אנשים פרטיים. אפילו אם המזומנים יתקבלו כשכר עבודה, הלוואות, תרומות ומתנות. החוק יחול מיום 1.1.2019.

החוק קובע הגבלות על תשלום בכסף מזומן, בין היתר, כמפורט להלן:

1. **עוסק לא ייתן או יקבל תשלום במזומן עבור עסקה במסגרת עסקו. אדם שאינו עוסק (לרבות עוסק שלא במסגרת עסקו), לא ייתן תשלום במזומן לעוסק, אם מחיר העסקה עולה על 11,000 ₪.**
 2. **אדם שאינו עוסק (לרבות עוסק שלא במסגרת עסקו), לא יקבל או ייתן לאדם אחר תשלום במזומן עבור עסקה, אם מחיר העסקה עולה על 50,000 ₪.**
 3. **עוסק לא יקבל תשלום במזומן מתייר עבור עסקה, אם מחיר העסקה עולה על 55,000 ₪.**
 4. **עו"ד או רו"ח לא יקבל, במסגרת מתן שירות עסקי ללקוח, סכום במזומן העולה על סך של 11,000 ₪ או 50,000 ₪, לפי העניין, לכל שירות עסקי.**
 5. **אדם לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כשכר עבודה, כתרומה או כהלוואה (למעט ביחס להלוואה שנותן גוף פיננסי מפקח) אם עולים הם על סך של 11,000 ₪.**
 6. **אדם לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כמתנה, אם הסכום עולה על סך של 50,000 ₪.**
- ההגבלות המפורטות לעיל, לא יחולו על תשלומים במזומן, בין קרובי משפחה (למעט בעניין שכר עבודה), וכן על רשות מרשויות המדינה (שיקבעו בצו).
רוכש זכות במקרקעין החייב בהגשת הצהרה לפי סעיף 73 לחוק מיסוי מקרקעין, יכול בהצהרה אחד מאלה:

1. פרטי אמצעי התשלום שבו ניתנת התמורה בצירוף אסמכתאות.
 2. הצהרה כי במועד מתן ההצהרה פרטי אמצעי התשלום אינם ידועים לו. אולם, יהיה חייב לדווח את פרטי אמצעי התשלום תוך שישה חודשים, מהמועד שבו החזקה במקרקעין נמסרה לרוכש או ניתנה לפקודתו.
- בנוסף, החוק קובע הגבלות על שימוש בשיקים והסבתם, בין היתר, כמפורט להלן:**
1. **עוסק לא ייתן ולא יקבל, תשלום בשיק עבור עסקה או שכר עבודה, כתרומה, כהלוואה או כמתנה, בלי ששמו נקוב בשיק כנפרע או כנסב.**
 2. **אדם לא יקבל ולא ייתן לאדם אחר תשלום בשיק העולה על סך של 5,000 ₪, עבור עסקה, שכר עבודה, תרומה, הלוואה או מתנה, בלי ששמו או שם המקבל נקוב בשיק כנפרע או כנסב.**
 3. **אדם לא ייתן לעוסק, תשלום בשיק עבור עסקה או שכר עבודה, כתרומה, כהלוואה או כמתנה, בלי ששם העוסק נקוב בשיק כנפרע או כנסב.**

4. **אדם לא יסב ולא יקבל** שיק מוסב, מבלי ששמו ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק.

החוק מטיל סנקציות על עוסק אשר יפר את הוראות החוק. על המפר עשוי להיות מוטל עיצום כספי. תשלום בגין העיצום הכספי לא יגרע מאחריות פלילית בשל הפרת הוראות החוק.

תחולת החוק החל מיום 1.1.2019, אולם לא יחול הוא על הסכמי הלוואה ועסקאות שנכרתו לפני שנת 2019 (למעט עסקאות מתמשכות לקבלת שירות או מכר של זכות שכירות). וכן על שיקים שהופקדו למשמרת בבנק, בנק בדואר או אצל בעל רישיון למתן שירות פיקדון ואשראי לפני שנת 2019.

החל משנת 2020, רשאי שר האוצר להקטין את הסכום לשימוש במזומן ושיקים כך שהמגבלות האמורות לעיל יהיו 6,000 ש"ח (במקום 11,000 ₪), ו-15,000 ₪ (במקום 50,000 ₪, למעט באשר לאדם הרוכש כלי רכב).

כמו כן, במסגרת החוק נקבעה הוראת שעה, לפיה למשך תקופה של שלוש שנים (עד ליום 1.1.2022), ההגבלות על השימוש במזומן ושיקים לא יחולו על תושב האזור או תושב שטחי המועצה הפלסטינית שאינם אזרחים ישראלים וכן לא יחולו על אזרחי ישראל אשר נותן להם תשלום במזומן.

אזרחי ישראל חייב לדווח לרשות המוסמכת עד ה-15 בכל חודש, האם הוא קיבל או נתן תשלום במזומן לתושב האזור או לתושב שטחי המועצה הפלסטינית שאינם אזרחי ישראל, בעבור עסקה שמחירה עולה על 50,000 ₪.